

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-348/15

**Stadt Wiener Neustadt
prieš
Niederösterreichische Landesregierung**

(*Verwaltungsgerichtshof* prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimas – Direktyva 85/337/EEB – Direktyva 2011/92/ES – Taikymo sritis – „Konkreto nacionalinės teisės akto“ sąvoka – Neatliktas poveikio aplinkai vertinimas – Galutinis sutikimas – Poveikio aplinkai vertinimo neatlikimo legalizavimas a posteriori priimtu teisės aktu – Bendradarbiavimo principas – ESS 4 straipsnis“

Santrauka – 2016 m. lapkričio 17 d. Teisingumo Teismo (pirmoji kolegija) sprendimas

1. *Aplinka – Tam tikrų projektų poveikio aplinkai vertinimas – Direktyva 85/337 – Taikymo sritis – Projektas, patvirtintas nacionalinės teisės aktu – Netaikymas – Sąlygos – Nacionalinio teismo vertinimas*

(Tarybos direktyvos 85/337, iš dalies pakeistos Direktyva 97/11, 1 straipsnio 2 ir 5 dalys)

2. *Aplinka – Tam tikrų projektų poveikio aplinkai vertinimas – Direktyva 85/337 – Nacionalinės teisės aktas, kuriuo leidimo legalizavimo a posteriori poveikiai sulyginami su planuojamos veiklos leidimo, išduoto iki darbų įvykdymo, poveikiais – Neleistinumas*

(Tarybos direktyvos 85/337, iš dalies pakeistos Direktyva 97/11, 2 straipsnio 1 dalis)

3. *Europos Sąjungos teisė – Tiesioginis veikimas – Nacionalinės proceso taisyklės – Taikymo sąlygos – Lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų paisymas – Sąjungos teisėje taisyklių, susijusių su ieškinių dėl leidimų, išduotų pažeidžiant išankstinę poveikio aplinkai vertinimo pareigą, pateikimo terminais, nebuvimas – Suinteresuotos valstybės narės nustatytas protingas ieškinio pateikimo terminas – Leistinumas*

(Tarybos direktyvos 85/337, iš dalies pakeistos Direktyva 97/11, 2 straipsnio 1 dalis)

4. *Aplinka – Tam tikrų projektų poveikio aplinkai vertinimas – Direktyva 85/337 – Taikymo sritis – Projektas, patvirtintas vadovaujantis sprendimu, priimtu pažeidžiant pareigą atlikti jo poveikio aplinkai vertinimą, kuris, nepaisant to, laikomas atitinkančiu nacionalinę teisę – Įtraukimas – Nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatytas sprendimo dėl leidimo legalizavimas a posteriori – Neleistinumas*

(Tarybos direktyvos 85/337, iš dalies pakeistos Direktyva 97/11, 1 straipsnio 5 dalis)

5. *Aplinka – Tam tikrų projektų poveikio aplinkai vertinimas – Direktyva 85/337 – Kompetentingų valdžios institucijų pareiga atlikti išankstinį vertinimą prieš išduodant leidimą – Vertinimo neatlikimas – Valdžios institucijų pareiga ištaisyti padėtį – Apimtis – Nacionalinės teisės aktas, užkertantis kelią pateikti ieškinį dėl žalos atlyginimo, nepaisant to, kad nepasibaigė nacionalinėje teisėje nustatytas terminas – Neleistinumas*

(ESS 4 straipsnio 3 dalis; Tarybos direktyvos 85/337, iš dalies pakeistos Direktyva 97/11, 2 straipsnio 1 punktas)

1. Direktyvos 85/337 dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistos Direktyva 97/11, 1 straipsnio 5 dalyje nustatytos dvi sąlygos, kurias įvykdžius projektui ši direktyva netaikoma. Pirma, reikalaujama, kad projekto detalės būtų patvirtintos konkrečiuose nacionalinės teisės aktuose. Pagal antrąją sąlygą šios direktyvos tikslai, įskaitant tikslą teikti informaciją, turi būti įgyvendinami per teisės aktų leidybos procesą.

Pirmoji sąlyga reiškia, kad teisės aktų leidybos procese priimtas aktas turi tokias pačias charakteristikas kaip ir sutikimas dėl planuojamos veiklos, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalį. Tai yra, jis turi suteikti užsakovui teisę įgyvendinti projektą ir, kaip ir sutikime dėl planuojamos veiklos, jame turi būti pateikti visi įstatymų leidėjo apsvarstyti projekto veiksniai, svarbūs vertinti poveikį aplinkai. Teisės akte turi būti patvirtinta, kad, kiek tai susiję su atitinkamu projektu, buvo pasiekti Direktyvos 85/337 tikslai. Taip nėra, kai akte nepateikiama informacijos, kuri būtina siekiant atlikti šio projekto poveikio aplinkai vertinimą.

Antroji sąlyga reiškia, kad Direktyvos 85/337 tikslai pasiekiami per teisės aktų leidybos procesą. Iš to matyti, kad tvirtindamas projektą teisės aktų leidėjas turi turėti pakankamai informacijos. Šiuo klausimu informaciją, kurią privalo pateikti užsakovas, turi sudaryti bent projekto aprašymas, jo vykdymo vieta, projektavimas ir dydis, numatytų priemonių, skirtų reikšmingo neigiamo poveikio pasekmėms išvengti, sušvelninti ar, jeigu įmanoma, atitaisyti, aprašymas ir duomenys, reikalingi galimam pagrindiniam projekto poveikiui aplinkai nustatyti ir įvertinti.

Nacionalinis teismas, atsižvelgdamas tiek į priimto teisės akto turinį, tiek į visą su jo priėmimu susijusį teisės aktų leidybos procesą, ypač į parengiamuosius aktus ir parlamentarų debatus, turi patikrinti, ar buvo laikytasi šių dviejų sąlygų.

(žr. 26–31 punktus)

2. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 36, 37 punktus)

3. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 40–42 punktus)

4. Direktyvos 85/337 dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistos Direktyva 97/11, 5 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad į jos taikymo sritį patenka projektas, kuriam taikoma teisės akto nuostata, pagal kurią sutikimas dėl projekto yra laikomas teisėtai duotu tuo atveju, kai sprendimas dėl šio projekto priimtas pažeidžiant poveikio aplinkai vertinimo pareigą, bet pasibaigus terminui pareikšti ieškinį dėl jo panaikinimo. Sąjungos teisė draudžia tokią teisės akto nuostatą tiek, kiek joje numatyta, kad turi būti laikoma, jog buvo atliktas išankstinis tokio projekto poveikio aplinkai vertinimas.

Vis dėlto nacionalinė nuostata, pagal kurią dėl projektų duoti sutikimai, kurių tiesiogiai negalima apskūsti, nes pasibaigė nacionalinėje teisėje nustatytas terminas ieškiniui pareikšti, paprastai laikomi duotais teisėtai, kiek tai susiję su poveikio aplinkai vertinimo pareiga, neatitinka šios direktyvos. Šiuo klausimu Direktyva 85/337 draudžia tokio pobūdžio nuostatą, jeigu pagal ją kompetentingos institucijos teisiškai atleidžiamos nuo pareigos atsižvelgti į tai, ar projektas, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, vykdomas neatlikus jo poveikio aplinkai vertinimo, ir užtikrinti, kad toks vertinimas būtų įvykdytas, jeigu pagal šį projektą vykdomiems darbams ar fiziniam įsikišimui buvo reikalinga gauti sutikimą *a posteriori*.

(žr. 43, 44, 49 punktus ir rezoliucinę dalį)

5. Valstybės narės privalo atlyginti bet kokią žalą, kuri kyla neatlikus poveikio aplinkai vertinimo. Šiuo tikslu kompetentingos nacionalinės institucijos turi imtis visų bendrų ar specialių priemonių, kurios reikalingos siekiant kompensuoti tokį neatliktą poveikio aplinkai vertinimą.

Šiuo klausimu, nors tokio ieškinio dėl žalos atlyginimo sąlygos, ypač susijusios su klausimu, ar padarius bet kokią pažeidimą atsiranda kaltė, ir su priežastinio ryšio nustatymo sąlygomis, nesant atitinkamos Sąjungos teisės nuostatos, reglamentuojamos nacionalinėje teisėje, ir nors tokiam ieškiniui pareikšti, laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų gali būti nustatytas tam tikras terminas, vis dėlto pagal veiksmingumo principą tokį ieškinį turi būti galima pareikšti priimtinomis sąlygomis. Iš to, kas pasakyta, aišku, kad jei nacionalinė nuostata draustų pasibaigus nustatytam terminui imtis bet kokių veiksmų, siekiant ištaisyti poveikio aplinkai vertinimo pareigos, nustatytos Direktyvos 85/337 dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, su pakeitimais, padarytais Direktyva 97/11, 2 straipsnio 1 dalyje, pažeidimą, o terminas ieškiniui pareikšti, per kurį pagal nacionalinę teisę gali būti pareikštas ieškinys dėl žalos atlyginimo, nebūtų pasibaigęs, dėl šio motyvo ji taip pat būtų nesuderinama su Sąjungos teise.

(žr. 45–48 punktus)